

Jeroen ter Brugge

Zeeschilder Arij Pleijsier

'Gisteren overleed te Vreeland op den huize Slotzigt de bekende zeeschilder A. Pleijsier.' Zo berichtten verschillende landelijk dagbladen toen Arij Pleijsier op 12 mei 1879 plotseling was overleden. Bij de meeste liefhebbers van maritieme geschiedenis en kunst zal zijn naam echter geen bel doen rinkelen. Voor grote zeeschilders gaan de gedachten al snel naar de 17e, misschien nog 18e eeuw en Pleijsier lijkt na zijn dood snel in de vergetelheid te zijn geraakt. Zijn werk bevindt zich in belangrijke collecties, zoals het Rijksmuseum, Museum Boijmans-Van Beuningen, Het Scheepvaartmuseum, het Maritiem Museum Rotterdam en ook in de Engelse Koninklijke collectie. Vooralsnog heeft dat niet bijgedragen aan de status die de pers hem bij zijn overlijden toedichtte. Veel weten we dan ook niet van hem; wat is overgeleverd is summier, incompleet en deels foutief. Hoewel Pleijsiers werk niet de kunsthistorische impact heeft gehad als zijn mede-zeeschilders uit de Gouden Eeuw en sommige van zijn generatiegenoten, verdient het meer aandacht dan het tot op heden heeft mogen ontvangen. Deze korte levensschets besteedt aandacht aan zijn herkomst, opleiding en motivatie, zijn successen en maatschappelijke betekenis, privéleven en nevenactiviteiten. Verder een impressie van zijn oeuvre, opdrachtgevers en afnemers en zijn plaats in de 19e eeuwse schilderkunst

Fig. 1

Een Vlaardingse haringjager nadert de aan de vleet liggende (vissende) haringvloot. Olieverfschilderij door Arij Pleijsier, 1847.

(Collectie Vlaardings Museum, inv.nr. S0597)

'Mijne ouders die er tegen waren'

Het heeft Arij Pleijsier veel doorzettingsvermogen gekost om kunstschilder te worden. Aan talent ontbrak het hem niet, wel aan de nodige stimulans. Hij stamde uit een redelijk welgesteld Vlaardings geslacht van aannemers, zijn vader Teunis Pleijsier bezat een succesvol metselaars-/aannemingsbedrijf. Zoals in de haringstad wel vaker voorkwam, combineerden ondernemers als hij dit met het boekhouderschap van enkele buizen of hoekers. Zodoende waren zij tevens reder, wat mede bijdroeg aan hun maatschappelijke status. Dat Teunis' vrouw, Trijntje de Vlaming, ook uit een haringredersgeslacht stamde, zal hieraan hebben bijgedragen. Het lag in de lijn der verwachting dat Arij, net als zijn broers, een bestaan zou vinden in de bouwwereld, handel of visserij wat zijn ouders actief stimuleerden. Hoewel hij als kind niets anders deed dan tekenen, trachtten zij hem te laten opleiden tot schilder met het doel hem later een eigen bedrijf te laten starten. Hij kon dan toch de kwast hanteren, maar met een beroep waar geld mee te verdienen viel.

Op veertienjarige leeftijd (Arij was op 16 april 1819 geboren) startte zijn leertijd: *'Ik moest dan in 1833 het vak van huisschilder leren dat ik daar een paar jaar beoefende.'*, zo vermeldde hij in een autobiografisch geschrift (1847) dat in het Rijksmuseum bewaard wordt. In de vrije uurtjes kon hij zich wijden aan zijn liefhebberij en dat vrijwel volledig op eigen kracht. De organist van de Grote Kerk liet hem af en toe wat natekenen terwijl *'mijne ouders die ook geheel niets van kunst wisten ... er ook geen werk van [maakten] mij daartoe op te laten leiden.'* In 1835 kreeg hij de gelegenheid zijn artistieke ambities meer te ontplooiën toen hij in de leer ging bij Abraham van Eldik, een Rijswijkse rijtuigschilder. Als decoratieschilder kon hij zich uitleven en als het werk voorbij was, oefende hij zich in het kopiëren van schilderijen van Rubens en Van Dijck. Een jaar later verruilde hij Rijswijk voor Rotterdam, waar hij bij Gerrit Malley in dienst ging. Deze rijtuigschilder was ook kunstschilder, gespecialiseerd in het ver-

Fig. 3

Het ouderlijk huis van Arij Pleijsier met witgepleisterde gevel en hoge stoep aan de Hoogstraat te Vlaardingen, 1911.

(Fotograaf onbekend. Collectie Stadsarchief Vlaardingen, inv. nr. T 228-488)

fraaien van interieurs. Intussen had Arij, van huis uit Nederlands Hervormd, kennelijk een dusdanig niveau bereikt dat hij onder de hoede van een Vlaardingse predikant tekenles was gaan geven aan de parochiale school. Een poging in 1841 om een zelfstandige tekenschool op te richten, strandde omdat het Vlaardingse gemeentebestuur geen subsidie wilde verlenen.

Zijn ouders zagen de kunstzinnige richting die hun zoon was ingeslagen met lede ogen aan. Ze boden hem een eigen (huis-)schildersbedrijf aan, maar de kunst had hem inmiddels te veel gegrepen. Hij oefende zich in deze periode in het portretschilderen en uit die tijd dateert het technisch fraaie zelfportret in pastel, dat zich nu bij nakomelingen bevindt. In 1841 legde Arij zich geheel toe op het kunstschilderen. Eén van zijn eerste opdrachten zal in dat jaar het vervaardigen van het titelvignet in de *'Naamlijst der Haringschepen'* zijn geweest, die jaarlijks in Vlaardingen werd uitgegeven. De lithografie laat een vishoeker op volle zee zien en mogelijk dat zijn vader, één van de haringreders, hiertoe toch een goed woordje heeft gedaan. Het is het oudst gedateerde maritieme werk van zijn hand. De onderwerpkeuze verraste in de visserijstad niet en was de voorbode van een omvangrijk oeuvre. Eén van zijn fraaiste schilderijen dateert uit deze vroege jaren: *'Ik deed in 1842 een rijtje met een schip van mijn ouden Heer, mede daar een mijner broeder[s] kapitein van was op de haringvisserij.'*

Haags succes

Na tien weken keerde het schip terug en Arij Pleijsier lijkt vanaf dat moment zich geheel aan de maritieme kunst te wijden. Hij werkte zijn schetsen uit die goed verkochten en hoewel zijn eerste poging om aan boord van een marineschip mee te varen, mislukte, wist hij toch in contact te komen met vice-admiraal en de latere minister J.C. Rijk. Nieuwsgierig geworden naar zijn werk nodigde deze Pleijsier uit zijn werk te komen tonen. Dit had effect want Rijk kocht twee werken aan, die hij in zijn

salon ophing. Hoge marineofficieren die op visite kwamen, zoals schout-bij-nacht H.A. van Karnebeek, zagen hier zijn marines en de bestellingen volgden. Het zelfvertrouwen van autodidact Pleijsier groeide, zodanig dat hij het aandurfde de Koninklijke familie zijn schilderijen aan te bieden. En met succes: *'Zoo vervolmaakte ik er een groter dat ik waagde ter bezigtiging aan te bieden aan Z.M. den Koning die dit ook van mijn aankocht.'*

Vlaardingse haringjager

In 2015 verwierf Museum Vlaardingen, kort voor de feestelijke heropening, een kapitaal schilderij van Arij Pleijsier dat onder de titel *'A rough sea'* door een Amsterdamse kunsthandel werd aangeboden (zie fig. 1). Al snel was duidelijk dat het centraal weergegeven schip een Vlaardingse hoeker was, die dienst deed als één van de Vlaardingse *'haringjagers'*. De zogenaamde *'jagerijvlag'* (blauwe vlag met wit veld waarop een aan de vleet liggend buisschip), die tot de inwerkingtreding van de Visserijwet van 1857 in gebruik was, laat zich duidelijk herkennen. Uitgereed door de gemeenschappelijke Vlaardingse reders zorgden snelzeilende hoekers aan het begin van het seizoen (vanaf 15 juni) voor het bezorgen van de eerste vangsten van de verschillende schepen in Nederland, maar ook gedurende een periode in Hamburg. Maassluis en Enkhuizen kenden eveneens een haringjagerij, ieder met een eigen jagerijvlag. Karakteristiek aan de afgebeelde haringjager is de volle vaart waarmee deze op zijn doel afzeilt; hij heeft alle zeilen bijstaan. De vlaggen, de Nederlandse driekleur op het achterschip, de jagerijvlag in de grote mast en de rode naamwimpel daarboven (helaas geen naam leesbaar), staan strak van de wind en symboliseren daarmee het ultieme doel van de jager. De op de achtergrond zichtbare haringvloot daarentegen ligt, een enkel schip daargelaten, in alle rust aan de vleet, dat het contrasterende effect vergroot. Te midden van de vloot zeilt een ingehuurd schoenerbrik van de Nederlandse marine, die als konvooier politieel toezicht hield en als hospitaalschip fungeerde. Op de voorgrond drijft in zee een tweetal breels (tonnen) die als drijver en markering verraden dat zich hier ter plekke een uitstaande vleet (staand want/drijvende netten) bevindt. Schilderijen van negentiende eeuwse (haring-) visserij vanuit het Maasmondgebied zijn in tegenstelling tot die van de Zuiderzee en de Zijde, de visserijplaatsen aan de kust, zeldzaam. Van de vleetvisserij bestaat - op een enkel schilderij na - slechts een aantal aquarellen in primitieve stijl, gesigeneerd en toegeschreven aan Arij Storm, alle uit circa 1805-1830. Daarnaast zijn er de frontispices uit de *'Naamlijsten der Haringschepen'* en uit het einde van de eeuw de lithografieën uit Hoogendijks standaardwerk *'De Grootvisserij op de Noordzee'* (1896). In tegenstelling tot deze werken geeft het olieverfschilderij van Arij Pleijsier een reëel beeld binnen een compositorisch fraaie context. Het schilderij symboliseert de belangrijkste economische motor van het Vlaardingen uit de 18e en 19e eeuw, die de stad internationale bekendheid opleverde. De visserij met zijn nevenbedrijven was voor de plaatselijke economie en als arbeidsbron de bepalende factor. Ook binnen de haringjagerij speelde Vlaardingen van oudsher een leidende rol, die nauw samenhangt met de gebruiken rondom present- en konings-/koninginneharing: Vlaggetjesdag en Buisjesdag. Het bewuste schilderij verenigt deze sociaaleconomische en culturele betekenis van de haringvisserij in zich.

De voorstelling nam hij in 1842 waar aan boord van de VL 12 *'Prins Willem Frederik Hendrik'*. Zijn broer Wouter Pleijsier was stuurman/kapitein van dit hoekerschip van hun vader. In zijn autobiografisch overzicht doet Arij melding van deze reis, die hem tot de Shetlands (Lerwick) bracht: *'Toen wij eenige malen gevist hadden en de eerste haringjager naar Holland afgescheept was, zetten wij koers op de baai te Lerwik genaamd.'* De opvarenden namen enkele dagen om het eiland, *'dat zoo weinig bezogt wort'* te bezoeken. Op een kleine hit reed Pleijsier het eiland rond en maakte *'veele schetsen'*. Helaas zijn de schetsen verder niet bekend en of hij schilderijen op basis van deze schetsen heeft gemaakt, is evenmin bekend.

Fig. 2 Zelfportret in pastel door Arij Pleijsier, circa 1840. (collectie familie Barge).

Fig. 4

Vertrek van Prins Hendrik op het fregat *Rhijn* en van gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, J. J. Rochussen, op het fregat *Jason* op de rede van Vlissingen op 2 juni 1845, in aanwezigheid van Koning Willem II en rechts het koninklijk stoomjacht *Leeuw*. Olieverfschilderij door Arij Pleijsier. (Collectie Maritiem Museum Rotterdam, inv.nr. P2205).

Uit krantenberichten leren we dat het in 1845 aangekochte schilderij 'een stormachtige zee met eenige schepen nabij de rotsachtige kusten van Hitland [Shetland]' betrof. Het moet een groot succes voor de jonge schilder zijn geweest. Het oordeel in het Dagblad van 's Gravenhage was er niet minder positief over: 'dit onderwerp door hem geschetst op zijne jongste reize langs de Engelsche kusten, belooft aan de Nederlandsche school in den maker een waardig handhaver te zullen vinden van dit door sommigen onzer landgenooten met zoo veel roem behandelde genre.' Koning Willem II was een groot kunstliefhebber en bezat een belangrijke collectie schilderijen die na zijn dood geveild werd. Tot de collectie hoorden oude Italiaanse, Vlaamse en Hollandse meesters maar ook had de koning hedendaagse kunst gekocht. Hij kreeg veel kritiek omdat hij naar de smaak van de Nederlandse kunstenaars en kunstcritici te veel opdrachten bij buitenlandse

kunstenaars plaatste. Om hieraan tegemoet te komen, bestelde hij nadien af en toe ook schilderijen bij hen. Deze aankoop kan in die context geplaatst worden.

Toen prins Hendrik ('de Zeevaarder') in 1845 met een marine-eskader van de rede van Vlissingen voor een reis naar Schotland, IJsland en New Foundland zou vertrekken en gouverneur-generaal Rochussen zich tegelijk naar zijn post in Nederlands-Indië begaf, werd Pleijsier gevraagd dit schouwspel te vereeuwigen. Een jaar daarvoor had de Franse schilder Théodore Gudin opdracht gekregen een vergelijkbare gebeurtenis voor Vlissingen te schilderen en dat had bij de vaderlandse kunstpers kwaad bloed gezet. Min of meer bij toeval bevinden beide schilderijen zich tegenwoordig in de collectie van het Maritiem Museum Rotterdam.

Den Haag, waar veel hoogwaardigheidsbekleders woonden, bleek een aantrekkelijke vestigingsplaats voor de opkomende zeeschilder. Niet alleen de officials van het Ministerie van Marine kochten zijn werk, ook andere koopkrachtigen wisten zijn schilderijen te waarderen. Uit deze tijd stammen de diverse strandgezichten die voornamelijk bij Scheveningen gemaakt zijn en af en toe op veilingen en in de kunsthandel opduiken. Deze werken weerspiegelen niet alleen de mondaine badplaats in opkomst, maar ook de vakantiebestemming van menig welgestelde. Met de aanschaf van een dergelijk schilderij namen zij een blijvend souvenir mee naar huis. Het lag voor de hand dat Pleijsier zich in 1842 in de Hofstad vestigde. De eerste jaren woonde hij aan de Schoolstraat en van 1848 tot en met 1850 aan de Zeestraat, die rond die periode bebouwd werd.

Vanaf 1845 tot aan zijn dood nam Pleijsier vrijwel jaarlijks deel aan de verkooptentoonstellingen die in Den Haag en in andere grote steden door kunstgezelschappen werden georganiseerd. Een aantal keren betrof het eveneens buitenlandse tentoonstellingen. De bewaard gebleven catalogi en de recensies in kranten en tijdschriften, geven een vrij nauwkeurige opgave van de door hem ingebrachte doeken. Het betreft vrijwel uitsluitend zee-, rivier- en strandgezichten, die wisselende waardering ontvingen. Lovende kritieken werden afgewisseld met neutrale en soms ook zeer negatieve kwalificaties. Het toegezonden werk in de 'Stedelijke tentoonstelling van schilder- en andere kunstwerken te Amsterdam' (1848) bijvoorbeeld spreekt van schilderijen die 'te blikkig en koud van toon en kleur' zijn. Zijn inzending in de 'Tentoonstelling van Schilder- en Kunstwerken van levende meesters' (Den Haag 1851) werd eveneens slecht ontvangen. Het schilderij 'Herinneringen aan het IJ' werd mat en kleurloos genoemd en leek 'zoo maar eens ter loops op het doek gebragt te zijn'.

Amsterdamse jaren

Zijn beweegredenen kennen we niet, maar eind 1850 verhuisde Pleijsier naar Amsterdam. Mogelijk was de kunstmarkt hier nog aantrekkelijker, in ieder geval was er een redelijk bloeiend kunstleven. Na een aantal jaren aan de Texelsekade (Prins Hendrikkade, thans afgebroken) gewoond te hebben, betrok hij in 1854 het huis Singel 52. Hij ging hier samen met zijn vrouw Gerardina Cornélie Jeannette Blom wonen, met wie hij in dat dat jaar was getrouwd. Met haar kreeg hij tien kin-

Fig. 5

Fotografisch portret in Carte-de-visitte formaat van Arij Pleijsier, circa 1870. (collectie familiearchief Nauta).

deren, van wie twee zoons de volwassen leeftijd niet bereikten. Uit een eerder huwelijk, met Pieter Matthijs Roselje, had Dina Blom vier kinderen. Zij stamde uit een bemiddelde assuradeursfamilie en door het huwelijk verbeterde Pleijsier zijn maatschappelijke positie. Zijn schoonvader en zwager betrokken hem in de familiezaak. Hij manifesteerde zich als directeur en commissaris van en aandeelhouder in zeker zeven Amsterdamse verzekeringsmaatschappijen, zoals de 'Nationale Brand-assurantie Compagnie' (1855), 'De Nederlandsche Glas-Verzekeringmaatschappij' (1861) en de 'Assurantie-Compagnie Concordia' (1867). Het zal hem ongetwijfeld de nodige verdiensten hebben opgeleverd, maar of het werk als verzekeraar hem veel genoeg heeft gedaan, valt te betwijfelen. Hij schilderde tot aan zijn dood lustig door, zijn hart volgend. Artistiek ging het hem, ondanks af en toe scherpe kritieken, in Amsterdam voor de wind.

Pleijsier werd lid en aandeelhouder van de kunstenaarssociëteit 'Arti et Amicitiae' en nam geregeld deel aan de door deze vereniging georganiseerde bijeenkomsten en tentoonstellingen.

Fig. 6
Aquarel getiteld *Zeilwedstrijd van de Koninklijke Nederlandsche Yacht Club*, vermoedelijk op de Maas bij Rotterdam door Arij Pleijsier, 1846.

(Collectie Rijksmuseum Amsterdam, RP-T-1920-30)

Het bracht hem in contact met vakbroeders en een kunstlievend koperspubliek. Zowel in zijn Haagse als Amsterdamse jaren telde hij verschillende personen uit de hoogste kringen onder zijn clientèle:

- 1845: koningin Anna Paulowna kocht twee schilderijen: een woelend en een stil zeegezicht;
- 1847: prins Paul III Estherazy, vorst in Oostenrijk-Hongarije, verwierf twee schilderijen, een strandgezicht en een gezicht op Amsterdam;
- 1853: koningin Victoria schafte een schilderij aan voorstellende het passeren van Vlissingen door de Engelse koningin op weg naar Antwerpen in 1852 aan boord van haar stoomjacht;
- 1858: koningin Isabella II van Spanje, kocht het schilderij: *'Stormachtig zeegezicht op de Zuiderzee'*;
- 1861: kroonprins Willem nam twee gezichten (schilderijen) op Napels af;
- 1874: deelname (miniatuur-schilderij/zeegezicht) aan de huldeblijk van Arti et Amicitiae bij het 25-jarig ambtsjubileum van koning Willem III;

- 1876: voor het Koninklijk Huis werden schilderijen aangeschaft van de opening van het Noordzeekanaal en de haven van IJmuiden;
- 1879: deelname (aquarel *'Bij Marseille'*) aan de huldeblijk van Arti et Amicitiae bij het huwelijk van koning Willem III en Emma von Waldeck-Pyrmont.

De Spaanse koningin, die net één van zijn schilderijen had gekregen, vereerde Pleijsier in 1858 met een heus ridderschap, namelijk dat van de Koninklijke Orde van Karel III. In de vele advertenties, catalogi en levensberichten werd hiervan melding gemaakt en dit maakte kennelijk de nodige indruk. Het droeg bij aan zijn maatschappelijke status en zal positief hebben uitgewerkt op zijn artistieke maar ook financiële carrière. Dat hij opgenomen was in het kunstenaarsestablishment, blijkt ook het feit dat hij één van de ceremoniemeesters was bij de onthulling door koning Willem III van bekende beeld van Rembrandt op het gelijknamige plein in Amsterdam.

Samen met schilders als Israëls, Ten Kate, Rochussen Tétar van Elven, Springer en Leickert en gestoken in rokkostuum met hoge hoed, blauw-zijden sjerp met zilveren franje, leidde hij de ceremonie in goede banen.

Het zakelijk gewin en het aanzien dat hij als kunstenaar had verworven, vertaalde zich in een luxe levensstijl. Volgens familieoverlevering hield Pleijsier er een zwierige levensstijl op na, was hij een charmeur, ging altijd goed gekleed en hij liet het breed hangen. Dankzij de inkomsten uit de assurantie kon hij een grote staat handhaven. Het uitgebreide gezin woonde steeds op stand, kon zich bedienend personeel, kindermisjes en reisjes naar het buitenland veroorloven. Veelzeggend is de strofe uit een lofzang die bij het 25-jarig huwelijk van het echtpaar Pleijsier-Blom werd gezongen: *'Rijk blijve Arie door zijn vrouwtje, Hooggeëerd door zijn penseel'*. Na het Singel volgden als latere adressen voornamelijk huizen aan de Leidsegracht (19), Oosteinde 14 en van 1871 tot 1876 Frederiksplein 45. In 1876 werd zowaar een kleine buitenplaats betrokken. Het gezin verhuisde naar Vreeland, waar van Philippina Constantia Isabella van Loon-Voombergh *'Huize Slotzigt'* aan de Boslaan werd gehuurd.

De aan de Vecht gelegen en nog steeds bestaande *'Heerenhofstede'*, had dertien kamers, twee keukens, grote zolders, een kelder en *'diverse gemakken'*. Ook hoorden er een koetshuis, een boomgaard, moestuin, tuinmanswoning, bos met vijvers en orangerie bij. In Slotzigt overleed Arij Pleijsier op 12 mei 1879, nadat hij volgens overlevering in zijn koets op weg naar huis een beroerte had gekregen. Hij werd begraven op de algemene begraafplaats van Vreeland, waar zijn graf nog altijd aanwezig is.

Fig. 7
Voorgevel van buitenplaats Slotzigt aan de Vecht bij Vreeland, 2015. (foto auteur).

Fig. 8
Aquarel vervaardigd tijdens één van zijn reizen aan boord van een marine-eskader, getiteld *Een avond op de Middellandse Zee*, 16 Aug 1874. (Collectie Rijksmuseum Amsterdam, RP-T-1920-28)

Fig. 9
Bijdrage van Arij Pleijsier in de vorm van een miniatuurschilderij aan het gemeenschappelijke cadeau van kunstenaars-sociëteit *Arti et Amicitiae* te Amsterdam aan Koning Willem III ter gelegenheid van zijn 25-jarig ambtsjubileum in 1874.

(Collectie Koninklijke Verzamelingen, Den Haag, Inv. Nr. SC/1177).

Nalatenschap

In 1877 en met een aanvulling in 1878, heeft Arij Pleijsier eigenhandig zijn testament opgesteld en bij een notaris in Loenen gedeponerd. Mogelijk heeft hij zijn dood aan voelen komen. Het document geeft een aardig inzicht in zijn financiën en hoe hij vond dat met zijn nalatenschap moest worden omgesprongen. Zijn vermogen lag vast in verschillende vorderingen, aandelen en land, maar ook in de door hem in commissie gegeven kunstwerken. Onder andere in Parijs en Wenen bevonden zich schilderijen die de erfgenamen moesten verkopen of terugkopen.

Na zijn dood raakte het nagelaten gezin enigszins in versukkeling. 'Schulden zijn er niet' vermeldde het testament, maar het vermogen dat bij zijn dood nog fl.38.777,49 bedroeg, verdampte snel. Aangezien er nauwelijks inkomsten stonden tegenover de gevoerde grote staat, volgden moeilijke tijden, waarbij de familie moest bijspringen. De weduwe Pleijsier verhuisde met haar kinderen naar het Gelderse Warnsveld, waar zij 'Huize 't Graffeld' betrok. De hoop dat de dochters geschikte huwelijkspartners zouden vinden in het nabijgelegen garnizoen bleek voor een drietal van hen ijdel. Zij bleven ongehuwd en twee trokken na enige tijd met hun moeder naar Parijs waar zij een pension hielden voor met name Hollandse gasten. De derde ongetrouwde dochter werd gou-

vernante in Ierland. Twee dochters en twee zoons huwden wel en kregen nageslacht.

In verschillende landelijke kranten werd stilgestaan bij het overlijden van Pleijsier. Gewezen werd op zijn kunstenaarschap en het feit dat hij juist in het buitenland hoog aangeschreven stond. 'Terecht sprak men dan ook van den "bekenden" zeeschilder. Bekend in den meest gunstigen zin: beroemd ja!' Dat de superlatieven in necrologieën in de regel niet lang houdbaar zijn, wordt ook hier aangetoond. Veel aandacht heeft het werk van Pleijsier sinds zijn overlijden niet meer gehad. Weliswaar bevonden schilderijen en aquarellen zich in belangrijke collecties, maar de boventoon voerden zij daarin niet. Dit in tegenstelling tot andere maritieme schilders van de Hollandse romantiek en tijdgenoten zoals Hulk, Schotel, Dreiholtz, Meijer en H. Koekoek sr., van wie het werk meer in de belangstelling is blijven staan. De oorzaak kan gezocht worden in de wisselende kwaliteit van Pleijsiers werk. Naast enkele compositorisch en schildertechnisch zeer geslaagde voorbeelden zijn er veel strand- en zeegezichten die gehaast aan het doek lijken te zijn toevertrouwd. Uit familieoverlevering is bekend dat als hij weer tien paneeltjes klaar had deze in Duitsland werden verkocht, per stuk voor fl.300,-. Een dergelijk productiebedrijf staat uiteraard niet borg voor kwaliteit.

Oeuvrecatalogi of andere publicaties over hem of zijn werk zijn onbekend en solotentoonstellingen werden nooit gehouden. De ingrediënten voor vergetelheid zijn aan te wijzen, maar ondanks de tekortkomingen van sommige van zijn schilderijen, verdient Pleijsier meer aandacht dan hij tot nu toe heeft gekregen.

Bronnen

Stadsarchief Vlaardingen, Gemeentearchief Den Haag, Stadsarchief Amsterdam, Stadsarchief Rotterdam, Archief Vecht en Venen, Het Utrechts Archief, Regionaal Archief Zutphen, Rijksmuseum/Prentenkabinet, Koninklijke Bibliotheek, Rijksdienst Kunsthistorische Documentatie, familiearchief Barge, Museum Van Loon Amsterdam, Koninklijk Huisarchief, Maritiem Museum Rotterdam, Vlaardings Museum, krantendatabase Delpher.

In vriendelijke medewerking zijn gegevens verkregen van P. Pleijsier te Den Haag en H. Swelheim te Vreeland.

De auteur beschikt over uitgebreide documentatie over Arij Pleijsier, met daarin de exacte bronvermeldingen.

Fig. 10 (links)

Algemene Begraafplaats te Vreeland met vooraan het graf van Arij Pleijsier, 2016.

(foto auteur).

Fig. 11 (boven)

Tekst op de dekplaat van het graf van Arij Pleijsier op de begraafplaats te Vreeland, 2016.

(foto auteur).